

"Времето за чуда е минато. Сè се постигнува со квалитет, со целовитост низ призмата на политичката партија, но и со соработка со другите партии, бидејќи нам ни претстои една силна желба, да се најдеме во друштвото на развиените европски држави, членството во ЕУ, во НАТО", објаснува пратеникот на ВМРО-ДПМНЕ, Ефтим Манев.

"Во деведесеттите години првите политичари, кои дојдоа на нашето политичко милје, успеаја да се наметнат и во извесна смисла да создадат автократија во своите партии. Од тој период до ден денес повеќето од структурите се организираат околу една врхушка во партијата", вели Игнатие Богдановски, поранешен пратеник на СДСМ.

■ Пишуваат:
Жаклина МИТЕВСКА
Кокан СТОЈЧЕВ

рање во 1990 година па сè до денес, претрпела многу промени. Од партијата истапиле поединци, кои формирале политички партии со предзнакот ВМРО и со други додавки.

"Сè тоа за мене се базира врз фактот дека во ВМРО-ДПМНЕ, која тогаш од пози-

ВМРО-ДПМНЕ, првиот претседател од 1990 година, Љубчо Георгиевски, се создаде голема штета за РМ, а не би рекол толку за ВМРО-ДПМНЕ", објаснува Манев.

Пратеникот потенцира дека Македонија не може да напредува, доколку нема силна ВМРО политичка партија, без разлика дали таа со себе ја носи додавката ДПМНЕ или има некоја друга.

Манев истакнува дека создавањето нови крила и итн. било последица не само на политичкиот интерес кај лицата кои излегоа од ВМРО - ДПМНЕ, туку било предизвикано и од личниот интерес на поединци. Тој смета дека во овие 14-15 години партијата имала внатрешен струк-

Двете најголеми македонски партии СДСМ и ВМРО-ДПМНЕ се наоѓаат во една недефинирана внатрешна криза, која по локалните избори се одразува врз рејтингот кој го уживаат во јавноста. Ова, пред сè, е последица на многубројните грешки во раководењето на државата, но и на партиите кои досега ја одбележаа само две личности Бранко Црвенковски и Љубчо Георгиевски. По нивното тивко и божемно заминување од лидерската позиција во партиите, диригентските палки ги презедоа Владо Бучковски и Никола Груевски. Тие се соочени со мноштво проблеми во партиите.

Прво, ослабна нивниот кадар, а второ, негативниот багаж им остави голем товар на нивните плеќи. ВМРО-ДПМНЕ беше во контузија по парламентарните избори во 2002 година, а нокаутирана на претседателските избори, поради дволичната внатрешна игра меѓу старите кадри (зеленаши) и младите коњаници. За разлика од нив, СДСМ по еуфоријата доживеана на последните парламентарни избори го изгуби здивот на локалните избори 2005 година, бидејќи не успеа да се одвои од старата шема на внатрешно партијско функционирање.

ОД ЕНТУЗИЈАЗАМ Д

Всушност, главен проблем во најголемите македонски партии е внатрешната демократија, која очигледно се наоѓа во криза, иако во двата тора постојат обиди за заживување, но останува само на тоа - сè друго функционира по старо.

КРИЗА

"Неспорен е фактот дека Република Македонија од 1991 година, па досега, до 2005 година, минала низ многу тешки времиња, кои настанаа уште од почетокот на осамостојувањето на државата. Тоа, најнапред ни се случуваше со непризнавањето на нашето уставно име од страна на Република Грција, кое сè уште внатре ни се одразува меѓу политичките партии, при тоа обвинувајќи се една со друга дека ја сносиме вината за таквата состојба", вели пратеникот на ВМРО-ДПМНЕ, Ефтим Манев, начнувајќи ја дилемата за кризата на демократијата во партиите и во државата.

Тој проценува дека ВМРО-ДПМНЕ, од нејзиното форми-

ција на прва политичка партија и поради младоста и неискуството, во неа имаше повеќе други влијанија, како внатрешни во РМ, така и надворешни. Тоа се случи и

турален развој, кој не ги одвоил од концептот за националното битие на РМ. Пратеникот Ефтим Манев е свесен дека поради големата поделба на два дела, кризата нај-

ЕФТИМ МАНЕВ, ПРАТЕНИК ОД ВМРО-ДПМНЕ

во текот на минатата година кога имавме еден поголем расцеп, но со излегувањето на основачот на партијата

многу се чувствува во ВМРО-ДПМНЕ. Затоа, на тоа поле мора да се бара голема мудрост и познавање на денеш-

ниот или на идниот живот во земјава. Во тој контекст тој смета дека некогаш политичарите влегуваа во политиката со ентузијазам, но сега таа смисла за водење политика се промени во одредена лична сатисфакција.

"Затоа не би сакал да ги напомувам, но доколку се анализира нивната работа тогаш мора да се констатира дека никој во политиката не може сам да направи сè. Тој не може да направи поединечно чудо. Времето за чуда е минато. Сè се постигнува со квалитет, со целовитост низ призмата на политичката партија, но и со соработка со другите партии, бидејќи нам ни претстои една силна жел-

ИГНАТИЕ БОГДАНОВСКИ, ПОРАНЕШЕН ПРАТЕНИК ОД СДСМ

зистенција, што е тогаш демократија? Дали тие луѓе можат слободно да се изразат и да бидат активни фактори? Во вакви услови секој може да го доведете во ситуација неговото мислење да зависи од тоа дали ќе може да обезбеди егзистенција. Ако сте гладен, секој може да ве купи за парче леб. Кога зборувам за партиите кои постојат на политичкото милје, па дури и оние кои сега се формираа, факт е дека тие се формираа околу една структура. Тука настанува битката кој поблиску ќе дојде до шефот и оттука произведуваат куп други обврски во кои на некој начин ги блокираат и ги манипулираат врвните раководства, коишто во глобала можат да водат и искрена политика. Колку одите подолу се узурпира правото на луѓето, бидејќи врвот не располага со доволно информации. Исто така, често пати се формираат неформални групи кои успеваа да се наметнат во општинските структури и да работат во свој интерес, политички или профитерство. Сопирачка за демократијата се групите кои се подолу од врвот во партијата. Секој надолу разработува своја шема, свои лоби групи, интереси. Поради тоа, не можат да дојдат квалитетни луѓе, оние кои се креатори, оние кои создаваат. Тие прават групи во кои народот треба да избира и нормално тој реагира".

Господинот Богдановски како пратеник имал влијание во партијата, но не толку директно.

"Бидејќи - додава Игнатие Богдановски - јас бев професор, бев еминентен директор на современа здравствена организација, гледав да создадам услови во сферата на моето работење. Бев и претседател на Комисијата за здравство, но и претседател на групата за соработка со англискиот Парламент. Имавме прилика да се запознаеме со функцијата на англискиот Парламент во кој присуствувавме на седници на Горниот и Долниот дом, во кој постои

О ЛИЧНИ ИНТЕРЕСИ

ба, да се најдеме во друштвото на развиените европски држави, членството во ЕУ, во НАТО", објаснува Манев, кој проценува дека времето на култните личности е минато.

"Култните личности се минато, тие беа производ на системот на социјализмот, на договорната економија. Денес не можеме да имаме култни личности, а веројатно и лицата кои се лидери на политичките партии, кои се борат да бидат култни личности, многу црпат такво искуство од минатото. Политичките партии треба да имаат водачи, кои знаат и умеат да ја развиваат демократијата, да го слушаат секој околу нив и подалеку од нив, но и да изградат ставови, кои се во интерес на државата, односно не треба да се подведуваат од нивниот личен интерес", вели Манев.

Тој смета дека ВМРО-ДПМНЕ секогаш ќе биде голема партија. А во врска со констатацијата на лидерот Груевски, дека партијата веројатно завршила со минатото и

треба да се сврти кон иднината, Манев вели дека има вистина во таквата констатација на лидерот.

"Затоа, корисно би било Груевски да исцрпи нешто од тоа болно минато за да не западне во иста состојба во којашто беше неговиот претходник во ВМРО-ДПМНЕ. Тој треба да се бори да биде што подалеку од она што се нарекува во народот - да не стане култна личност. Времето на култните личности е завршено за било кој човек во XXI век. Тој треба да се бори за сите граѓани, но и да го слуша членството во нашата партија, кое секако не треба да му подлегнува на секое негово мислење. Таквото размислување би било дефектно. Поради тоа, паметно е да бара да го слушне мислењето на што повеќе сопартисјци, високообразовани лица, па дури и размислувањето од помалите партии. Само така може да се оди напред. Не треба да се застане само на сопственото членство, туку покрај него треба да се слушнат граѓа-

ните, без кои на избори не можеш ништо да направиш. Тоа се прави со севкупното граѓанство", проценува Манев во врска со оваа тема.

НАМЕТНУВАЊЕ

Господинот Игнатие Богдановски македонската јавност го помни како еден од пратениците во вториот состав на собранискиот дом. И со него разговаравме за тоа како тој ја оценува демократијата воопшто во изминатиов период, но и во неговата партија Социјалдемократскиот сојуз.

"Во деведесеттите години првите политичари, кои дојдоа на нашето политичко милје, успеаја да се наметнат и во извесна смисла да создадат автократија во своите партии. Од тој период до ден денес повеќето од структурите се организираат околу една врхушка во партијата. Но, што претставува демократијата за човекот? Во услови кога немаме економија, немаме стопанство, кога луѓето немаат средства за ег-

процедура претседателот на Владата да одговара на пратенички прашања само 30 минути. И всушност, одговора на прашањата на шефовите на парламентарните групи од опозицијата. Сепак, мислам дека имав поголемо влијание и авторитет во делот на здравството, коморите, донесовме Закон за лекови".

Богдановски потенцира дека во СДСМ постои внатрешна партиска дискусија за изградување став или донесување закони. Всушност, оттука се искристализира ставот со кој парламентарната група ќе истапи во Собранието со дискусија. Слабиот резултат на локалните избори, особено во поголемите градови, СДСМ го гледа во претседателите на општинските организации, затоа "тргна" и кон нивна смена. Коментарот на Богдановски, кој ѝ припаѓа на Општина Кисела Вода, за ова прашање е следниот: "Прво се направи голема грешка во делот на кадровската политика. Сè она што беше интелектуална вредност се елиминира со теза дека се против линијата на Бранко Црвенковски. Се формира група која донесе луѓе кои 1994-98 година, (на пример Чедо Саздов) беа од ВМРО-ДПМНЕ. И одеднаш тој влегува во лоби група, инфраструктура, која го форсира и го направи кандидат. Крсте Шутиноски, директор на база за хемикалии во ОХИС, живее во една средина во која повеќето луѓе работат во ОХИС. Тоа е фирма која не им исплатува плата на вработените, или ако им ја дава, не ги плаќа давачките. Многу луѓе од Лисиче и од Аеродром се вработени во ОХИС. И вие го носите тој човек за кандидат и катастрофално ги губите изборите од еден човек кој е релативно анонимус. Кога ги обновувавме нашите членски карти јас напишав под итно да се сменат Шутиноски и Саздов, оти со нив ги губиме локалните избори. Што се случи? Се формира лоби група, не група која може да создава вредности, туку група од неколку

луѓе со економски интереси. Ја блокираа општината и вршат притисок врз градоначалникот да ги добијат тендерите. Тие луѓе успеаја да се доближат до една личност и да ѝ влезат под кожа. Луѓето гласаа против СДСМ, но не гласаа за кандидатите на опозицијата. На денот на изборите ми се јавува секретарот на партиската организација, кој ми соопшти дека веднаш му јавиле дека сум гласал. Му реков - вие знаете дека сум против кандидатите, меѓутоа партиската дисциплина ми е да одам да гласам за позицијата на партијата".

Иако во јавноста се шпекулира дека во СДСМ постојат фракции, Богдановски вели дека нема кој да биде фракција, затоа што механизмот по кој се составени партиите тоа не го дозволува.

"Сега наједноставно врбуваат лоби групи, но чекаат друг да ги фрли на позиција за да дојдат на позиција, дека еве тие не сакале, а други ги предложиле. Често пати мене ме врзуваат како поклоник на Тито Петковски. Им велама, ако вие одлучите за што и да е, да понудите друг човек, јас останувам на позиција да го поддржам. Мислам дека нема ниту простор, ниту таква демократија за фракција. Против кого да кажете дека сте од партијата, по кој концепт, по економска

проблематика? Можете да бидете фракција, но не можете ништо да му понудите на човекот, зошто не постои механизам за демократско размислување во партијата. Но, ние сме навикнати, сакаме да му се бендисаме на врвот. Постои мала структура на врвот, да речеме двајцатројца на кои сакаме на некој начин да им се допаднеме. Меѓутоа, тие што се блиску до нив, надолу прават 'мав' и не дозволуваат да дојде некој друг и успеваат да владејат со структурите во општинската организација која носи антагонизам во членството и обичните луѓе".

СДСМ годинава прослави 14 години од своето постоење. Во јавноста се шпекулира и дека се заладени односите меѓу лидерот на партијата Владо Бучковски и поранешниот претседател на партијата Бранко Црвенковски.

Игнатие Богдановски вели дека сè тоа е шпекулација, сè е премногу надувано. Тоа е договор во политиката да се искристализираат мислења, ставови, да се добие мислење на јавното мнение итн.

"Изборот на претседателот на Владата е обврска на претседателот на државата. Мислам дека нема никаков судир и дури тоа е како различно мислење, што е и добро. Претседателот на државата има едни ингеренции, тој е буквал-

но татко на нацијата, државата, претседателот на Владата е извршен орган, но до крајни граници партиски определен. Тој мора да води сметка и за ставот на партијата, за своето членство", вели Богдановски.

За да имаме вистински развој на демократијата во државата воопшто и во СДСМ, Игнатие Богдановски потенцира дека треба да се создаде критериум за култура во политиката, да се почитува законската регулатива за да станеме правна држава. Претставниците на партијата која е на власт треба да носат одлуки, кои ќе бидат во интерес на луѓето, а не на партијата. И трето, народот од листата која партиите ќе му ја дадат треба да избира, а не полтроните околу врвот да може врвот да ги влече, односно да се "шлепуваат" на нивен грб и да станат, да речеме, пратеници, членови на управни одбори итн. Тоа носи антагонизам. Сепак, нема демократија, додека не се подобри економскиот систем. Зошто постои национализам меѓу членовите на СДСМ, екстремните албански политички партии и ВМРО-ДПМНЕ? Нивните членови кои се во бизнисот и на бело и на црно, добро соработуваат, а на улица сакаат да го доведат човекот во заблуда. Сепак, парите и бизнисот немаат нација.